

ВПЛИВ «ДИСКУРСУ КОНТЕНТУ» НА ТІЛЕСНУ ІДЕНТИЧНІСТЬ НА ТЛІ СОЦІАЛЬНОЇ ІЗОЛЯЦІЇ

Дьома І. С., Утжоз І. Г., Городокін А. Д.

ВСТУП

Проблематика тілесної ідентичності постає у багатьох академічних вимірах – у філософській онтології, культурології та соціології, клінічній медицині та психології. Психологічним ракурсом розгляду зазначеної проблематики є «Я-концепція», що являє собою сукупність переконань, оцінок та уявлень, яких індивід дотримується по відношенню до себе. Ця динамічна і багатогранна конструкція, що нерозривно пов'язана з міжособистісними відносинами, соціальними нормами та культурними цінностями, безперечно зазнає змін у відповідь на життєвий досвід, одним з найбільш вагомих проявів якого є соціальна ізоляція^{1,2}. У межах клінічної психології наслідки ізоляції ретельно вивчалися у контекстах ідентичності та тілесної її компоненти, знаходячи відбиток не лише у адаптивному діапазоні, але й у клініці^{3,4,5,6}.

Не заглиблюючись у клініку, намітимо сфері самосприйняття, де вплив комплексу психосоціальних чинників асоційованих із самоізоляцією може мати дестабілізуючий характер на тілесну ідентичність. Це насамперед естетична складова, що пов'язана із соціальним концептом експліцитної краси та привабливості та сексуальна складова, що пов'язана із переживанням гендерних, статеворольових та інтимних аспектів «Я»^{5,6}.

В площині тілесної естетики, наслідком спотворень ідентичності стає надмірна увага до недоліків зовнішності, що визначаються суб'єктивно та компаративно та стають для індивіда джерелом сорому і страждань. Без

¹ Campagne, D. M. Stress and perceived social isolation (loneliness). *Archives of Gerontology and Geriatrics*. 2019. № 82. P. 192-199. <https://doi.org/10.1016/j.archger.2019.02.007>

² Kállai, J. et al. Cognitive fusion and affective isolation: Blurred self-concept and empathy deficits in schizotypy. *Psychiatry Research*. 2019. № 271. P. 178-186. <https://doi.org/10.1016/j.psychres.2023.111717>

³ Ditzfeld, C. P., Showers, C. J. Self-structure and emotional experience. *Cognition & emotion*. 2014. № 28(4). P. 596–621. <https://doi.org/10.1080/02699931.2013.845083>

⁴ Rodgers, R. F. et al. Body image as a global mental health concern. *Global mental health* (Cambridge, England). 2023. № 10. P. e9. <https://doi.org/10.1017/gmh.2023.2>

⁵ Sánchez, F. J., Vilain, E. Collective Self-Esteem as a Coping Resource for Male-to-Female Transsexuals. *Journal of counseling psychology*. 2009. № 56(1). P. 202–209. <https://doi.org/10.1037/a0014573>

⁶ Showers, C. J. et al. Self-Concept Structure and the Quality of Self-Knowledge. *Journal of personality*. 2015. № 83(5). P. 535–551. <https://doi.org/10.1111/jopy.12130>

пом'якшувальних впливів гетерогенного соціального середовища індивіди зі спотвореним естетичним самосприйняттям можуть демонструвати аномальні патерни поведінки, вдаватися до надлишкових, часто небезпечних процедур корекції зовнішності або свідомої самоізоляції, за іронією позбавляючи себе нормалізуючого впливу соціуму⁷.

У сфері сексуальних аспектів ідентичності соціальний контекст відіграє важливу роль у формуванні та підтвердженні внутрішнього концепту гендера, нормативних моделей поведінки, норм тілесної інтимності. В умовах соціальної ізоляції людина відчуває брак необхідних підтримуючих взаємодій, що мають підтверджувати гендерний досвід і спростовувати «фантоми» ідентичності, породжені надмірною рефлексією та нереалістичними уявленнями. Відсутність міжособистісної взаємодії в цій делікатній площині самосприйняття в умовах диспропорційної представленості дискурсу гендерної інклюзивності в контенті онлайн-платформ, можуть призводити до дестабілізації ідентичності^{1,8}.

В період безпрецедентної соціальної ізоляції, що триває в Україні з 2020 року: спочатку в контексті «lockdown», далі – внаслідок катастрофічної кризи безпеки, викликаной повномасштабним вторгненням РФ, відбулася форсована заміна нормативного модусу комунікації. При цьому актуальний «онлайн» виступає не просто паліативним механізмом покликаним забезпечити умовну подобу міжособистісної взаємодії, а стає абсолютною симуляцією такої, у тому числі в соціально-етичному ракурсі. Це в свою чергу породжує низку кардинальних проблем насамперед тілесної ідентичності^{9,10}.

1. Вплив «дискурсу контенту» на тілесну ідентичність

При аналізі особливостей онлайн-дискурсу та порівнянні його з простором офлайн-дискусій на теми самосприйняття, виникає тривожна тенденція: у той час як реальний дискурс щодо стандартів тілесної естетики та етики ідентичності залишається неоднорідним та відображає поліморфізм людського досвіду, онлайн-дискурс часто здається дедалі більш гомогеним. Реальні дискусії охоплюють широкий спектр точок зору, заснованих на індивідуальних наративах, особистих історіях,

⁷ Frederick, D. A. et al. Demographic predictors of body image satisfaction: The U.S. Body Project I. *Body image*. 2022. № 41. P. 17–31. <https://doi.org/10.1016/j.bodyim.2022.01.011>

⁸ Sánchez, F. J., Vilain, E. Collective Self-Esteem as a Coping Resource for Male-to-Female Transsexuals. *Journal of counseling psychology*. 2009. № 56(1). P. 202–209. <https://doi.org/10.1037/a0014573>

⁹ Kállai, J. et al. Cognitive fusion and affective isolation: Blurred self-concept and empathy deficits in schizotypy. *Psychiatry Research*. 2019. № 271. P. 178-186. <https://doi.org/10.1016/j.psychres.2023.111717>

¹⁰ Latikka, R. et al. Loneliness and psychological distress before and during the COVID-19 pandemic: Relationships with social media identity bubbles. *Social Science & Medicine*. 2022. № 293. P. 114674. <https://doi.org/10.1016/j.socscimed.2021.114674>

культурних нормах, сімейному впливі та сукупності складних чинників. Такі дискусії несуть рису людської складності і майже не бувають лінійними або конвенційними, тим самим підкреслюючи різноманіття особистого досвіду^{11,12}.

На противагу цьому онлайн-простір, особливо на платформах, де домінує візуальний контент, сприяє створенню однорідної площини дискусій та точок зору. Алгоритмічні механізми, покликані задовольнити передбачувані переваги користувачів посилюють представленість одноманітного контенту і поглядів. В числі іншого, це призводить до викривлення уявлень про естетику та тілесність. Наприклад, «вірусний» характер «трендової естетики» заміщує різноманітні уявлення про привабливість^{11,13}.

Проблема ускладняється характером онлайн-взаємодії. Контент, який відповідає загальноприйнятим тенденціям – «трендам», отримує більше соціального схвалення у вигляді реакцій користувачів (характер цих реакцій значення не має), що дозволяє використовувати його для інтеграції реклами та отримання прибутку. Це, у свою чергу, спонукає користувачів генерувати більше аналогічних монотонних «висловлювань», закріплюючи в такий спосіб цикл гомогенізації. Так, різноманітний та багатогранний дискурс, що відображає індивідуальний досвід, культурне розмаїття та широку прийнятність реальної соціальної гри, редукується до гомогенного оптимізованого машинним алгоритмом «дискурсу контенту»^{14,15}.

Це посилюється через так званий феномен «ехо-камери». Цим терміном означають механізм соціального групування, при якому користувачі зі схожими поглядами та сферою інтересів виявляються в ізольованому інформаційному потоці, що призводить до формування відокремлених комунікативних просторів – областей соціальних мереж. Всередині «ехо-камери» індивіди здебільшого стикаються з інформацією та висловлюваннями, які підтверджують їх власні

¹¹ Brown, Z., Tiggemann, M. Attractive celebrity and peer images on Instagram: Effect on women's mood and body image. *Body image*. 2016. № 19. P. 37–43. <https://doi.org/10.1016/j.bodyim.2016.08.007>

¹² Утюж, І. Г., Городокін, А. Д. Самопричиненные психические расстройства эпохи глобальной интернет-коммуникации: медико-философский аспект. *Інтегративна антропологія*. 2018. № 2. P. 9–12. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ia_2018_2_4

¹³ Mills, J. S. et al. Enriching sociocultural perspectives on the effects of idealized body norms: Integrating shame, positive body image, and self-compassion. *Frontiers in psychology*. 2022. № 13. P. 983534. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.983534>

¹⁴ Brown, Z., Tiggemann, M. Attractive celebrity and peer images on Instagram: Effect on women's mood and body image. *Body image*. 2016. № 19. P. 37–43. <https://doi.org/10.1016/j.bodyim.2016.08.007>

¹⁵ Valkenburg, P. M., Peter, J. Adolescents' identity experiments on the Internet: Consequences for social competence and self-concept unity. *Communication Research*. 2008. № 35(2). P. 208–231. <https://doi.org/10.1016/j.jadohealth.2010.08.020>

переконання, що відбувається внаслідок дії машинного алгоритму відбору «релевантного» контенту, що фільтрує такі висловлювання що можуть не сподобатися користувачу. Це явище отримало назву «бульбашки фільтрів»¹⁶.

«Бульбашка фільтрів» формується на основі алгоритмів маркетингового «таргетування», які аналізують поведінку користувача – що він читає, що дивиться, на що саме реагує і яким чином. На цій підставі алгоритм пропонує контент, аналогічний такому що цікавить користувача. У результаті індивід усе частіше стикається з інформацією, яка підтверджує його погляди, що формує хибну переконаність у їхній нормативності, природності та автентичності, навіть якщо вони де-факто є маргінальним. Це посилює проблему гомогенізації дискурсу та зменшує частоту прецедентів зустрічі із альтернативними точками зору в онлайн-середовищі. «Бульбашки фільтрів» є потужним механізмом фіксації уявлень, що кидають виклик ідентичності та самосприйняттю³.

У контексті соціокультурної трансформації сучасності, онлайн-спільноти соціальних мереж, стають віртуальним ареалом, в якому індивіди піддаються постійному процесу соціального порівняння. Дані платформи, акцентуючи увагу на візуальній репрезентації, створюють особливу екосистему, в рамках якої зовнішній вигляд індивіда набуває фундаментальної цінності через те, що він є регламентованим способом самопрезентації. З психосоціальної перспективи це явище може бути інтерпретовано як наслідок переважання візуальної культури в епоху диджиталізації. У цьому контексті індивіди визначають свою соціальну релевантність через зовнішні атрибути^{17,18,19,20}.

Сприйняття тілесної естетики є складним психологічним процесом, який динамічно змінюється протягом життя та потребує соціальної стабілізації. В умовах «обриву петлі зворотного зв'язку» реального спілкування та описаних явищ «дискурсу контенту», «ехо-камер» та

¹⁶ Gorodokin, A. D. "Hybrid apophenia" as the web-mechanism of normalization of addictive behavioral and cognitive patterns. Досягнення сучасної медичної та фармацевтичної науки – 2022: зб. тез доп. Всеукр. наук.-практ. конф. студентів та молодих вчених. Запоріжжя: ЗДМУ. 2022. P. 20-21. <http://dspace.zsmu.edu.ua/handle/123456789/16355>

¹⁷ Gorodokin, A. D. "Hybrid apophenia" as the web-mechanism of normalization of addictive behavioral and cognitive patterns. Досягнення сучасної медичної та фармацевтичної науки – 2022: зб. тез доп. Всеукр. наук.-практ. конф. студентів та молодих вчених. Запоріжжя: ЗДМУ. 2022. P. 20-21. <http://dspace.zsmu.edu.ua/handle/123456789/16355>

¹⁸ Chugunov, V. V., Gorodokin, A. D., Skripnik, A. S. Motivational patterns of internet-addiction in members of anonymous online communities. Український вісник психоневрології. 2016. № 24(3). P. 74-76. <http://dspace.zsmu.edu.ua/handle/123456789/4348>

¹⁹ Ditzfeld, C. P., Showers, C. J. Self-structure and emotional experience. *Cognition & emotion*. 2014. № 28(4). P. 596–621. <https://doi.org/10.1080/02699931.2013.845083>

²⁰ Latikka, R. et al. Loneliness and psychological distress before and during the COVID-19 pandemic: Relationships with social media identity bubbles. *Social Science & Medicine*. 2022. № 293. P. 114674. <https://doi.org/10.1016/j.socscimed.2021.114674>

«бульбашок фільтрів» істотно зростає ризик дестабілізації даного аспекту ідентичності^{1,4}.

Акцент на презентації візуального контенту у соціальних медіа призводить до того, що індивід стикається з ідеалізованими, відредагованими зображеннями тіла, що поступово встановлює нові соціокультурні стандарти краси. Ці образи часто відображають вузькі та часто недосяжні стандарти тілесної аттрактивності, що відбувається за рахунок жорсткої селекції на основі «трендової естетики» та внаслідок використання нейронних мереж для редагування візуального контенту перед його публікацією^{2,4}.

В цьому контексті на особливу увагу заслуговує застосування «фільтрів» і «масок», які можуть радикально змінювати початкове зображення, привносячи до нього елементи ідеалізації. Нейронні мережі, що отримали активне використання лише в останні роки, дозволяють не просто коригувати певні дефекти, а й створювати оригінальне зображення, яке відповідає стандартам краси. Ці стандарти, у свою чергу, формуються під впливом масової культури, реклами та соціальних медіа, де ідеалізовані образи стають основними носіями релевантної тілесної естетики^{21,22}.

Нейронні мережі, що експлуатують механізм «глибокого навчання» (deep learning) здатні розпізнавати і коригувати зображення, перевершуючи за якістю традиційні методи ретушування зображень. Через розпізнавання обличчя, вони автоматично виявляють та усувають нерівності шкіри, пігментні плями або зморшки, роблячи шкіру більш гладкою та рівномірною. Шляхом оптимізації освітлення вони виділяють або затемнюють певні ділянки, щоб покращити загальний візуальний ефект. За допомогою нейронних мереж можна змінювати форму та розмір тіла та модифікувати риси обличчя, естетично наближуючи їх узагальненого референтного образу².

При цьому матеріалом для навчання нейронних мереж є професійні фотографії моделей та акторів, що мають неординарні естетичні параметри. Такі попередньо проходять професійну обробку, що робить їх ідеальними для навчання моделей на високоякісних даних. Деякі матеріали можуть базуватися на зображеннях, взятих із соціальних мереж (вибраних на основі реакцій користувачів, що вказують на привабливість візуального образу). А з недавнього часу в результаті прогресу в галузі генеративних змагальних нейронних мереж стало можливим створювати високоякісні повністю синтетичні зображення,

²¹ Brown, Z., Tiggemann, M. Attractive celebrity and peer images on Instagram: Effect on women's mood and body image. *Body image*. 2016. № 19. P. 37–43. <https://doi.org/10.1016/j.bodyim.2016.08.007>

²² Mills, J. S. et al. Enriching sociocultural perspectives on the effects of idealized body norms: Integrating shame, positive body image, and self-compassion. *Frontiers in psychology*. 2022. № 13. P. 983534. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.983534>

які можуть використовуватися для доповнення реальних даних або для створення штучних образів, що відображають нереалістичні естетичні параметри¹.

Накопичення візуального контенту, створеного з використанням нейронних мереж, посилює тиск дискурсу на індивіда. Порівняння власного тіла з ідеалізованими образами «дискурсу контенту» може призводити до незадоволеності естетичними параметрами, розміром та вагою власного тіла, навіть якщо реальні його характеристики знаходяться у нормальному біологічному та соціокультурному діапазоні²³.

Таким чином, ми можемо виділити 6 психологічних механізмів впливу «дискурсу контенту» на тілесну ідентичність на тлі соціальної ізоляції.

1. Соціальне порівняння з ідеалізованими образами в онлайн-медіа.

Ідеалізовані зображення, які створюються за допомогою нейронних мереж, відповідають трендовій естетиці, що визначає вузькі стандарти тілесної аттрактивності. Індивіди, занурені в «дискурс контенту», неминуче порівнюють свої тілесні характеристики з його ідеалізованими образами. Процес соціального порівняння посилюється явищами «ехо-камери» та «бульбашки фільтрів», де індивіди здебільшого стикаються з контентом, який підтверджує їх існуючі уявлення про красу. Постійне соціальне порівняння веде до психологічних наслідків, призводячи до дестабілізації тілесного самосприйняття. У соціокультурному контексті такі тренди створюють тиск на ідентичність, посилюючи почуття відчуження, коли «Я» не відповідає домінуючим стандартам.

2. Гомогенізація дискурсу тілесності.

У дискурсі контенту, ідеалізовані образи та стандарти підкріплюються та поширюються через механізми, такі як «ехо-камера» та «бульбашка фільтрів». Ці механізми обмежують диверсифікацію контенту, до якого отримує доступ користувач, заохочуючи тривіалізацію та монотонність уявлень, а також ілюзю їх конвенційності. Індивід, стикаючись з обмеженим набором інформації, що підтверджує існуючі переконання, стають менш доступними для нових чи відмінних ідей та образів. Цей процес посилює існуючі переконання, роблячи їх стійкішими до змін. В гомогенному «дискурсі контенту» індивіди відчувають тиск щодо відповідності прийнятним стандартам та тенденціям. Це зменшує почуття індивідуальності та посилює прагнення відповідати «трендовій естетиці», що формує викривлене сприйняття реальності індивідами, обмежуючи їхню здатність усвідомлювати різноманіття та складність соціальної реальності та бачити своє автентичне місце в ньому.

²³ Brown, Z., Tiggemann, M. Attractive celebrity and peer images on Instagram: Effect on women's mood and body image. *Body image*. 2016. № 19. P. 37–43. <https://doi.org/10.1016/j.bodyim.2016.08.007>

3. Залежність від зовнішнього схвалення у «дискурсі контенту».

У контексті «дискурсу контенту» взаємодія користувачів часто формується під впливом прагнення до отримання зовнішнього схвалення. Це схвалення має формалізований характер та проявляється у кількості «лайків», коментарів, «репостів» та інших видів соціальної взаємодії. Коли індивід сприймає зовнішнє схвалення як категорію своєї цінності чи статусу, вони стають більш уразливими до соціального тиску, прагнучи створювати чи передавати контент, що відповідає популярним стандартам чи тенденціям. Це призводить до того, що вони адаптації інтересів, переконань та навіть особистої ідентичності стандартам «дискурсу контенту». В результаті, індивід починає ігнорувати або придушувати автентичні риси до «тренду».

4. Застосування нейронних мереж для естетизації візуальних образів.

У рамках дискурсу контенту індивід стикається із зображеннями, обробленими із застосуванням нейронних мереж, які використовуються для естетичної ідеалізації візуальних образів. Ці технології дозволяють створити зображення, які перевершують звичайні стандарти краси, роблячи їх привабливішими, але найчастіше менш реалістичними. Коли індивід постійно бачить відредаговані зображення, він починає сприймати їх як нову «норму» тілесної естетики. Це призводить до спотворення сприйняття психосоціальної реальності. Для багатьох це викликає почуття незадоволеності своєю тілесною естетикою, посилюючи тиск на ідентичність та самосприйняття щодо відповідності штучним тілесним стандартам. Застосування нейронних мереж для ретушування візуального контенту має глибокі наслідки для тілесної ідентичності.

5. Фіксація дестабілізації самосприйняття у «бульбашці фільтрів».

У «дискурсі контенту» індивід так чи інакше опиняються в "бульбашці фільтрів", де алгоритми надають «релевантний» контент, що відповідає їх переконанням. Це призводить до того, що користувачі стикаються переважно з інформацією, яка підтверджує їх погляди та ізолюються їх від альтернативних ідей та думок. Ізольований потік інформації звужує діапазон прийнятності самосприйняття та обмежує експозицію різноманітності думок та культурних контекстів. Коли люди не стикаються з контрастними поглядами чи аргументацією, їх переконання щодо тілесної естетики набувають стереотипності. Це призводить до поляризації поглядів, зменшення емпатії та розуміння до висловлювань за межами їх "бульбашки".

6. Обрив петлі зворотного зв'язку

«Дискурс контенту» інтенсивно витісняє традиційні форми міжособистісної взаємодії, призводячи до обриву петлі зворотного зв'язку, що в умовах реальної соціальної комунікації повинна мати стабілізуючий ефект на тілесну ідентичність. Наслідком цього є зменшення ефективності соціальних навичок, таких як емпатія, невербальне спілкування та розуміння соціальних сигналів. Онлайн-

комунікація, незважаючи на свою доступність, масштаб та декларовану «дружність», веде до подальшої соціальної ізоляції. Обрив петлі зворотного зв'язку в контексті домінування «дискурсу контенту» веде до ряду психосоціальних наслідків, включаючи зменшення соціальних навичок, дестабілізацію самосприйняття та деформацію сприйняття соціальної реальності.

2. Вплив «дискурсу контенту» на сексуальну ідентичність

Ці механізми розповсюджуються на сексуальну ідентичність. Цей інтегративний концепт визначається як поєднання особистих та соціальних аспектів ідентичності, пов'язаних із сексуальною орієнтацією, рольовою поведінкою та гендером. У контексті експансії інформаційного простору це стає предметом все більш інтенсивної дискусії. Платформи соціальних мереж створюють цифровий простір, де представлені різноманітні форми сексуальної самоідентифікації. Декларативно це сприяє інклюзивності та «різноманітності» (diversity), але також формує зміцнення стереотипів, пов'язаних із сексуальністю та гендерною ідентичністю – порівняння себе з дигіталізованими образами може викликати дестабілізацію сексуальної ідентичності²⁴.

Особливе місце у цьому контексті займає вплив еротичного контенту. Даний тип контенту значно впливає на сприйняття та ідеалізацію сексуального образу. Багато онлайн-майданчиків, що дозволяють розміщувати еротичний контент, функціонують аналогічно соціальним мережам, використовуючи аналогічні алгоритми, а тому приймають участь у формуванні еротичної площини «дискурсу контенту». В еротичних зображеннях і відеоматеріалах акцент робиться на специфічних типах зовнішності та сексуальної поведінки, що включає певні стандарти тілесності. На тлі обмеження досвіду реальної сексуальної взаємодії вони нормалізуються та зміцнюються й у соціокультурному контексті^{25,2}.

Еротичні зображення та сюжети можуть породжувати спотворене розуміння норм та очікувань, пов'язаних з інтимними відносинами. Так, із цим асоційовані нереалістичні очікування щодо акту тілесної близькості, технік і загальної динаміки інтимної взаємодії. Більш того, еротичні матеріали, що складають комерційний контент, демонструють тенденцію до об'єктної репрезентації тіла. У таких висловлюваннях тіло редукується до об'єкту сексуального потягу, позбавленого

²⁴ Утюж, И. Г., Городокін, А. Д. Концептуально-стилистический анализ дистанцированного эротизма. Медико-философский аспект. Интегративна антропология: медико-философський журнал. 2018. № 1(31). P. 9-15. <http://dspace.zsmu.edu.ua/handle/123456789/8191>

²⁵ Sánchez, F. J., Vilain, E. Collective Self-Esteem as a Coping Resource for Male-to-Female Transsexuals. Journal of counseling psychology. 2009. № 56(1). P. 202–209. <https://doi.org/10.1037/a0014573>

індивідуальності та емоційної репрезентації. Акцентування уваги на суто тілесних аспектах інтимності часто призводить до тривіалізації особистісної складової. Нівелювання глибоких та комплексних аспектів сексуальності може призвести до спрощеного сприйняття відносин, де основного значення набуває візуальна складова^{1,26}.

«Бульбашки фільтрів» в еротичній області «дискурсу контенту» призводять до того, що індивід отримує «релевантні» рекомендації. Це призводить до фіксації на однотипному контенті, що акцентує увагу на специфічних аспектах сексуальності та формує стереотип. «Ехо-камери» в свою чергу форсують зануреність у специфічні жанри та стилі, що посилює нішові інтереси та призводить до формування девіантних стандартів та очікувань. Толерантність до еротичного контенту, розвиваючись аналогічно іншим формам поведінкового зловживання, призводить до необхідності пошуку більш екстремальних форм еротичної стимуляції. У контексті описаних алгоритмів підбору контенту це призводить до форсованої суб'єктивної нормалізації девіантності^{27,28,29,30}.

Кульмінаційним проявом зазначених механізмів є неклінічні форми аутогінофілії та аутоандрофілії, які нерідко кваліфікуються в рамках процедурних психологічних консультацій, що передують процедури «трансгендерного переходу»³.

Клінічним терміном «аутогінофілія» позначають еротичний потяг чоловіка до думки або уявлення про себе як жінку. Це може виявлятися в різних формах, включаючи фантазії про те, що він має жіночі анатомічні особливості, використовує жіночий одяг або знаходиться в жіночій соціальній ролі. «Аутоандрофілія», у свою чергу, є еквівалентним феноменом, що виникає у жінок, які відчують еротичний потяг до уявлення про себе як чоловіків. Ці явища є

²⁶ Kállai, J. et al. Cognitive fusion and affective isolation: Blurred self-concept and empathy deficits in schizotypy. *Psychiatry Research*. 2019. № 271. P. 178-186. <https://doi.org/10.1016/j.psychres.2023.111717>

²⁷ Gorodokin, A. D. "Hybrid apophenia" as the web-mechanism of normalization of addictive behavioral and cognitive patterns. Досягнення сучасної медичної та фармацевтичної науки – 2022: зб. тез доп. Всеукр. наук.-практ. конф. студентів та молодих вчених. Запоріжжя: ЗДМУ. 2022. P. 20-21. <http://dspace.zsmu.edu.ua/handle/123456789/16355>

²⁸ Sánchez, F. J., Vilain, E. Collective Self-Esteem as a Coping Resource for Male-to-Female Transsexuals. *Journal of counseling psychology*. 2009. № 56(1). P. 202–209. <https://doi.org/10.1037/a0014573>

²⁹ Withers R. Transgender medicalization and the attempt to evade psychological distress. *The Journal of analytical psychology*. 2020. № 65(5). P. 865–889. <https://doi.org/10.1111/1468-5922.12641>

³⁰ Утож, И. Г., Городокін, А. Д. Концептуально-стилистический анализ дистанцированного эротизма. Медико-философский аспект. Интегративна антропология: медико-філософський журнал. 2018. № 1(31). P. 9-15. <http://dspace.zsmu.edu.ua/handle/123456789/8191>

маргінальною частиною діапазону сексуальної ідентичності, що можуть входити у структуру гендерної дисфорії та трансгендерності^{3,4}.

ВИСНОВКИ

1. «Дискурс контенту», який є результатом редукції спектра висловлювань в онлайн просторі, що реалізується машинним алгоритмом, демонструє тенденцію до викривлення тілесного та сексуального аспектів самосприйняття, особливо з урахуванням використання технологій нейронних мереж для модифікації візуального контенту.

2. Асоційовані механізми «ехо-камер» та «бульбашок фільтрів» відіграють важливу роль у фіксації та ампліфікації викривлених уявлень індивіда щодо тілесності та сексуальності, що в свою чергу призводить до дестабілізації ідентичності та форсує подальшу маргіналізацію-нормалізацію викривлених уявлень.

3. У умовах соціальної ізоляції «ехо-камери» та «бульбашки фільтрів» посилюють вплив «дискурсу контенту» на ідентичність, збільшуючи ризики спотворення стандартів тілесності та сексуальності через відсутність стабілізації з боку реальної соціальної взаємодії.

Подальші дослідження клініко-психологічних механізмів, що асоційовані з «дискурсом контенту» мають зосередитися на вивченні їх взаємодії з іншими аспектами ідентичності та виявленні різних рівнів такої взаємодії – від раціонального, до клінічного. Такі механізми як «ехо-камери» та «бульбашки фільтрів» мають отримати дескрипцію у більш широкому контексті, що наближається до соціально-психологічного, а саме – проблеми формування соціокультурних стереотипів щодо нормативного діапазону ідентичності. Крім того, слід підкреслити необхідність встановлення стратегій резистентності щодо впливу «дискурсу контенту» на ідентичність в умовах соціальної ізоляції.

АНОТАЦІЯ

В контексті онлайн-комунікації, що формується соціальною ізоляцією різноманітний та багатогранний дискурс, що відображає індивідуальний досвід, культурне розмаїття та широку прийнятність реальної соціальної гри, редукується до гомогенного оптимізованого машинним алгоритмом «дискурсу контенту». Сприйняття тілесної естетики в контексті «дискурсу контенту» в умовах «обриву петлі зворотного зв'язку» реального спілкування та явищ «ехо-камер» та «бульбашок фільтрів» істотно підвищує ризик дестабілізації тілесного аспекту ідентичності. Ці механізми розповсюджуються на сексуальну ідентичність. Кульмінаційним проявом зазначених механізмів у сфері сексуальної ідентичності є неклінічні форми аутогінофільії та аутоандропільії, які нерідко кваліфікуються в рамках процедурних психологічних консультацій.

Література

1. Andrew, R., Tiggemann, M., Clark, L. The protective role of body appreciation against media-induced body dissatisfaction. *Body image*. 2015. № 15. P. 98–104. <https://doi.org/10.1016/j.bodyim.2015.07.005>
2. Brown, Z., Tiggemann, M. Attractive celebrity and peer images on Instagram: Effect on women's mood and body image. *Body image*. 2016. № 19. P. 37–43. <https://doi.org/10.1016/j.bodyim.2016.08.007>
3. Campagne, D. M. Stress and perceived social isolation (loneliness). *Archives of Gerontology and Geriatrics*. 2019. № 82. P. 192-199. doi: 10.1016/j.archger.2019.02.007
4. Chugunov, V. V., Gorodokin, A. D., Skripnik, A. S. Motivational patterns of internet-addiction in members of anonymous online communities. *Український вісник психоневрології*. 2016. № 24(3). P. 74-76. <http://dspace.zsmu.edu.ua/handle/123456789/4348>
5. Ditzfeld, C. P., Showers, C. J. Self-structure and emotional experience. *Cognition & emotion*. 2014. № 28(4). P. 596–621. <https://doi.org/10.1080/02699931.2013.845083>
6. Frederick, D. A. et al. Demographic predictors of body image satisfaction: The U.S. Body Project I. *Body image*. 2022. № 41. P. 17–31. <https://doi.org/10.1016/j.bodyim.2022.01.011>
7. Gorodokin, A. D. "Hybrid apophenia" as the web-mechanism of normalization of addictive behavioral and cognitive patterns. *Досягнення сучасної медичної та фармацевтичної науки – 2022: зб. тез доп. Всеукр. наук.-практ. конф. студентів та молодих вчених. Запоріжжя: ЗДМУ*. 2022. P. 20-21. <http://dspace.zsmu.edu.ua/handle/123456789/16355>
8. Hall-Lande, J. A. et al. Social isolation, psychological health, and protective factors in adolescence. *Adolescence*. 2007. № 42(166). P. 265-286.
9. Jaspal, R., Nerlich, B. Social representations, identity threat, and coping amid COVID-19. *Psychological Trauma: Theory, Research, Practice, and Policy*. 2020. № 12(S1). P. S249-S251.
10. Kállai, J. et al. Cognitive fusion and affective isolation: Blurred self-concept and empathy deficits in schizotypy. *Psychiatry Research*. 2019. № 271. P. 178-186. <https://doi.org/10.1016/j.psychres.2018.11.045>
11. Latikka, R. et al. Loneliness and psychological distress before and during the COVID-19 pandemic: Relationships with social media identity bubbles. *Social Science & Medicine*. 2022. № 293. P. 114674. <https://doi.org/10.1016/j.socscimed.2021.114674>
12. Mills, J. S. et al. Enriching sociocultural perspectives on the effects of idealized body norms: Integrating shame, positive body image, and self-compassion. *Frontiers in psychology*. 2022. № 13. P. 983534. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.983534>
13. Rodgers, R. F. et al. Body image as a global mental health concern. *Global mental health (Cambridge, England)*. 2023. № 10. P. e9. <https://doi.org/10.1017/gmh.2023.2>

14. Sánchez, F. J., Vilain, E. Collective Self-Esteem as a Coping Resource for Male-to-Female Transsexuals. *Journal of counseling psychology*. 2009. № 56(1). P. 202–209. <https://doi.org/10.1037/a0014573>

15. Showers, C. J. et al. Self-Concept Structure and the Quality of Self-Knowledge. *Journal of personality*. 2015. № 83(5). P. 535–551. <https://doi.org/10.1111/jopy.12130>

16. Valkenburg, P. M., Peter, J. Adolescents' identity experiments on the Internet: Consequences for social competence and self-concept unity. *Communication Research*. 2008. № 35(2). P. 208-231. <https://doi.org/0.1016/j.jadohealth.2010.08.020>

17. Withers R. Transgender medicalization and the attempt to evade psychological distress. *The Journal of analytical psychology*. 2020. № 65(5). P. 865–889. <https://doi.org/10.1111/1468-5922.12641>

18. Утюж, И. Г., Городокін, А. Д. Концептуально-стилистический анализ дистанцированного эротизма. Медико-философский аспект. *Интегративна антропология: медико-філософський журнал*. 2018. № 1(31). P. 9-15. <http://dSPACE.zsmu.edu.ua/handle/123456789/8191>

19. Утюж, І. Г., Городокін, А. Д. Самопричиненные психические расстройства эпохи глобальной интернет-коммуникации: медико-философский аспект. *Интегративна антропология*. 2018. № 2. P. 9-12. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ia_2018_2_4

Information about the authors:

Doma Inna Stanislavivna,

Candidate of Psychological Sciences,
Laboratory Assistant at the Department of Psychiatry, Psychotherapy,
General and Medical Psychology, Narcology and Sexology
Zaporizhzhia State Medical and Pharmaceutical University
26, Mayakovskogo avenue, Zaporizhzhia, 69035, Ukraine

Utiuzh Iryna Gennadiievna,

Doctor of Philosophical Sciences, Professor,
Head of the Department of Social Sciences
Zaporizhzhia State Medical and Pharmaceutical University
26, Mayakovskogo avenue, Zaporizhzhia, 69035, Ukraine

Gorodokin Anton Dmitrievich,

Philosophie Doctor
Assistant at the Department of Psychiatry, Psychotherapy,
General and Medical Psychology, Narcology and Sexology
Zaporizhzhia State Medical and Pharmaceutical University
26, Mayakovskogo avenue, Zaporizhzhia, 69035, Ukraine